

MARIA ŁOPATKOWA

Korczak w spódnicy

Dziecko to tylko dziecko czy może aż dziecko? Wielu znakomitych pedagogów bez zastanowienia wskazuje tę drugą opcję. Jednym z pierwszych realizatorów takiej postawy był Janusz Korczak – genialny pedagog i przyjaciel dzieci. Spadkobierczynią jego idei stała się doktor Maria Łopatkowa, nazywana Korczakiem w spódnicy.

Maria Łopatkowa była pedagożką, pisarką i działaczką społeczną, a także posłanką na sejm i senatorką. Mówiono o niej Senator od Dzieci, bowiem zajmowała się głównie ich sprawami.

Urodziła się w 1927 roku i przeżyła osiemdziesiąt dziewięć lat. Młodość spędziła na wsi, a jej wielkim pragnieniem było urosnąć na tyle, by móc wreszcie zobaczyć, co leży na stole. Drugim marzeniem było szybkie oprowadzenie sztuki czytania. Oba się spełniły.

Jednak nie wszystkie dziecięce pragnienia Marysi zostały zrealizowane. Po wysłuchaniu biblijnej opowieści o tym, jak przed Mojżeszem rozstąpiło się Morze Czerwone, dziewczynka postanowiła spróbować swoich sił w przemawianiu do wody.

Morze
Północne

Morze
Bałtyckie

WARSZAWA

POLSKA

*Tu, w 1981 roku Maria Łopatkowa utworzyła
Komitet Ochrony Praw Dziecka*

EUROPA

Morze
Śródziemne

Żadna z kałuż nie chciała się jednak odsunąć spod nóg przyszłej pani profesor, mimo że gorliwie się o to modliła. Musiała się potem długo tłumaczyć w domu, dlaczego ma tak strasznie zabłocone buty...

Jednym z najpiękniejszych obrazów, jakie zapamiętała z dzieciństwa, był motyl, który fruwał w jej klasie. Bardzo miło wspominała także swoją wychowawczynię z pierwszych lat nauki. Później przez długi czas pisały do siebie listy. To właśnie ta wychowawczyni nauczyła małą Marysię wierzyć w ludzi. Być może to dzięki niej późniejsza pani pedagog uważała, że lepiej zawieść się na kims, kto uważa się za naszego przyjaciela, niż od początku podejrzewać go o to, że coś przeciwko nam knuje.

Egzamin gimnazjalny Maria zdawała w trakcie II wojny światowej. Język polski napisała znakomicie, z matematyką natomiast miała problem. Zauważył to nauczyciel od języka polskiego i potajemnie podał jej kartkę z rozwiązaniem zadania... Maria Łopatkowa powiedziała w jednym z wywiadów, że jeśli w czasie szkolnej nauki nie zdarzyło się komuś dać spisać innemu uczniowi zadania domowego czy podać ściągę, to powinien się nad sobą głęboko zastanowić, bo może zoczył z drogi wiodącej ku ludziom.

Ukończone w Łodzi studia pozwoliły Marii zostać panią od polskiego – nauczycielką. Zgłębiła też inną dziedzinę nauki – pedagogikę, a studia zakończyła uzyskaniem tytułu doktora nauk humanistycznych.

Maria Łopatkowa była pierwszą osobą, która zaczęła mówić i pisać o pedagogice serca, a także ją stosować. W metodzie tej chodzi o to, by troszczyć się o dziecięce potrzeby bezpieczeństwa i miłości, gdyż to właśnie ich zaspokojenie jest niezbędne do rozwoju człowieka.

Pedagogika – nauka zajmująca się wychowywaniem i nauczaniem, tym, w jaki sposób kształcić w ludziach odpowiednie postawy, reakcje, zachowania, skutecznie przekazywać wiedzę i pomagać w rozwoju umiejętności.

Dzieci były ważne dla Marii przez całe jej życie. Pragnęła, by ich prawa były respektowane przez dorosłych. „To AŻ dziecko” – mówiła, gdy ktoś twierdził, że to TYLKO dziecko. Przypominała w tym Janusza Korczaka, którego dewiza brzmiąca „Dziecko to już człowiek” przyświecała wielu pedagogom.

W trosce o dzieci i o ich prawa w 1981 roku założyła Komitet Ochrony Praw Dziecka, którym kierowała przez wiele lat. Później przekazała stery swojej zastępczyni – Mirosławie Kątnej. Komitet był pierwszą tego typu organizacją w Europie.

Maria Łopatkowa jest autorką wielu prac naukowych, które do dziś pomagają studentom pedagogiki rozwijać się i zdobywać wiedzę. Napisała też książkę dla dzieci o jamniczce Tesi. Była aktywnym pedagogiem, nauczycielem, dyrektorem szkoły, kierownikiem Zespołu Ognisk Wychowawczych w Warszawie. Prowadziła teatr amatorski i ognisko przedszkolne. Gdy chodziło o dobro dzieci, była gotowa do wielu poświęceń. Pragnęła, by człowieka nie określano mianem *Homo sapiens* – człowiek myślący, ale raczej *Homo amans* – człowiek miłujący.

Wychowanie według niej miało być pomocą w rozwoju dziecka, a nie relacją opartą na zakazach i nakazach. Według niej, żeby poznać dziecko i wspomóc jego rozwój, należy dać mu wolność.

Co powiedziała Maria Łopatkowa?

Jeśli uleczę choć jedno serce, nie będę żyła na próżno. Jeśli choć jednej pomogę rozterce, nie będę żyła na próżno...

Bez miłości nie ma wychowania – jest tresura.

Wszystkie problemy ludzkie są największe, bo takimi są dla ludzi, których dotyczą.

Nie znajdzie się drogi do ludzi i do swego wśród nich miejsca, jeśli wiedza o innych będzie uboga, wyobraźnia skąpa, a wrażliwość przytępiona troską o własną osobę.

Coraz bardziej boimy się o siebie, a coraz mniej o innych. I dlatego coraz trudniej nam się porozumieć i coraz częściej czujemy się samotni.

Nie można żądać od innych, aby nas rozumieli, jeśli my ich nie rozumiemy.

Ocean
Atlantycki

AZJA

AFRYKA

Ocean
Indyjski

*Na tej wyspie przez osiemnaście lat był więziony
Nelson Mandela.*

wyspa ROBBEN

REPUBLIKA
POŁUDNIOWEJ AFRYKI